

SMALL BUSINESS **CUSTOMS TRADER**

Follow us on

Pampitshana ya bahwebi ya bolaodi ba meedi

Ho sepho ka yona e leng ho fana ka lesedi la thomelohare/thomelontle la Bolaodi ba Meedi le tsa tse Kenang le ho Tswa ka Naha ho bahwebi.

Na jwalo ka motho ya romellang dithoto ka ntle ho naha/ka hare ho naha ke tlameha ho etsa kopo ya ho ingodisa?

Sena se itshetlehile hodima boemo bo ikgethang le hlahlobo eo o ka iketsetsang yona ho bapa le dithoko tsa molao tse hlahellang karolong ya 59A ya Molao wa Bolaodi ba Meedi le tse Kenang le ho Tswa ka Naha wa Nomoro ya 91 wa 1964 (Molao wa Bolaodi ba Meedi le tse Kenang le ho Tswa ka Naha) mmoho le melawana ya yona. Ha ho motho ya dumelletsweng ho tlisa dithoto, kapa hona ho di romella ka ntle ho Rephablike ya Afrika Borwa ntle feela le ha motho eo e le moeti, ya ingodisitseng jwalo ka ya romellang dithoto ka ntle ho naha/ka hare ho naha; mme a emetswe ke agente e ngodisitseng, moo e leng hore ke motho romellang dithoto ka ntle ho naha kapa ka hare ho naha empa a se ka hara Rephablike.

Na ebe jwalo ka motho ya romellang dithoto ka ntle ho naha/ka hare ho naha ke tlameha ho ingodisetsa khoutu ya bolaodi ba meedi neng?

- Pele dithoto di ka fumanwa ho tswa ka ntle ho naha kapa tsa romelwa ka ntle ho naha, SARS e ka nna ya hloka hore motho kapa setheo se be se na le laesense kapa motho a be a ingodisitse le ho fumana nomoro ya khoutu ya bolaodi ba meedi pele a ka etsa eng kapa eng e laolang ke Molao wa Bolaodi ba Meedi le ya tse Kenang le ho Tswa ka Naha.

Batho ba latelang ha ba angwe ke dithoko tsa boingodiso ba molao:

- Motho, ho akareditswe le moeti, ya fumanang dithoto ho tswa ka ntle ho naha kapa ya romellang dithoto ka ntle ho naha, tseo boleng ba tsona bo lokelang ho tsebahatsa bo leng ka tlase ho R150 000 nakong efe kapa efe ya selemo sa khalendara, moo dithoto tseo tse tswang ka ntle ho naha kapa tse romelwang ka ntle ho naha e leng tse romelwang ka moqeqeko o le mong kapa o fetang bonngwe.
- Motho ya fumanang dithoto ho tswa ka ntle ho naha kapa ya romellang dithoto kante ho naha tse welang tlasa mokgahlelo wa tharifi ya 9999.00.10 kapa 9999.00.20 ho latela ka moo ho lohothilwang ka teng Kgaolong ya 99 ya Sejule ya Nomoro ya 1.
- Motho eo e seng moahi wa Afrika Borwa ya romellang sepalangwang se ngodisitseng mona Rephablikeng naheng e nngwe eo e seng setho sa SACU hore se sebedisetswe mabaka a praevete.

Batho ba sa angwang ke dithoko tsa ngodiso ya molao ba ka sebedisa khoutu ya ngodiso ya 70707070 ho ipapisitswe le boemo bo latelang:

- Motho ke motho ho ya ka tlhaho
- O tlisa dithoto ho tla sebediswa lapeng, bakeng sa mabaka a thomelontle ya nakwana kapa thomelontle
- Sena se hlahella dikgeong tse ka hara bili ya ho kena kapa foromong ya hae ya tsebahatso:
 - » Nomoro ya referense ya molefalekgetho ya Ditshebetso tsa Lekgetho tsa Afrika Borwa; kapa
 - » Nomoro ya boitsebiso ya Afrika Borwa, mme moo ebang motho ke moahi wa Afrika Borwa kapa moahi wa ho ya ho ile wa Rephablike, kapa nomoro ya phasepoto moo ebang motho ha se moahi wa Afrika Borwa kapa moahi wa ho ya ho ile.

Ho ingodisetsa khoutu ya bolaodi ba meedi

- O tlameha ho tlatsa DA 185 – Foromo ya Kopo ya: Boingodiso/Laesense ya Bolaodi ba Meedi le tse Kenang le ho Tswa ka Naha ya ditlalaente, mmoho le ditokomane tse amehang tsa tshehetso ho DA 185 kapa
- Sebedisa Mokgwatshebetso wa Ngodiso ya Elektronike ho tlatsa mofuta wa DA185 o inthaneteng mmoho le Sehloamathiso se amehang sa tshehetso se fumanehang inthaneteng.
- Ka kopo sheba Maano a latelang a Kantele ho www.sars.gov.za:
 - » Customs Registration, Licensing and Designation SC-CF-19
 - » Excise Licensing and Registration SE-LR-02

O hloka ho tsebahatsa eng?

Bahwebi ba fumanang dithoto ho tswa ka ntle ho naha kapa ba romellang dithoto ka ntle ho naha ba tlameha ho tsebahatsa mme moo ho amehang teng, ba tlameha ho kenya dithoto tseo ka Bolaodi ba Meedi. Ba tlameha ho fana ka ditokomane tsohle tse amehang tsa tshehetso bakeng sa dithoto (tse kang bili ya ho kena, invoice le ditokomane tsa dipalangwang, jwalo-jwalo), le ho lefa dikgafa tse amehang, dilevi le Lekgetho la Boleng bo Ekeditsweng (VAT) kapa dikgafa tse amehang tsa thomelontle le dilevi.

Ebe mekgelo/ho se amehe ho mabapi le ditlhoko tsa ho kena ke dife?

Dithoto tse latelang tse tlisitsweng ka hare ho naha ha di hloke ho kenngwa mme ha di hloke hore ho fanwe ka bili ya ho kena ya thomelohare ("tsebahatso ya bolaodi ba meedi"):

- Dikhonteina tse tlisitsweng ka hara naha nakwana
- Masalla a batho
- Dithoto tseo ho ya ka Khomeshenara di se nang boleng ba kgwebo
- Dithoto tse tlisitsweng ka hara naha tlasa se bitswang *international carnet* (sena se sebetsa jwalo ka tsebahatso ya bolaodi ba meedi)
- Dithoto tsa boleng mabakeng a sa feteng R500 mme tseo hodima tsona ho seng kgafa e lokelang ho leshwa ho latela dintlha tsa Sejule ya Nomoro ya 1 ya Molao wa Bolaodi ba Meedi le tse Kenang le ho Tswa ka Naha. Ho lokolla dithoto tsena tse ka hodimo, Foromo ya DA 306 – Kopo ya ho lokollwa ha dithoto ho latela dintlha tsa karolo ya 38(1)(a) ya Molao wa Bolaodi ba Meedi le tse Kenang le ho Tswa ka Naha wa Nomoro ya 91 wa 1964, e tlameha ho latswa.

Dithoto tse latelang tse romelwang ka ntle ho naha ha di hloke ho kenngwa mme ha di hloke hore ho fanwe ka bili ya ho kena ya thomelontle ("tsebahatso ya bolaodi ba meedi"):

- Masalla a batho
- Dithoto tseo ho ya ka Khomeshenara ya Ditshebetso tsa Lekgetho tsa Afrika Borwa (SARS), di se nang boleng ba kgwebo
- Dithoto tse sa feteng boleng ba R500 le tse sa lefsweng kgafa ya thomelontle.

Motho ya romelang dithoto dife kapa dife tse boletsweng ka hodimo mona o tla etsa kopo ya ho lokollwa ha dithoto tsena foromong ya DA 306A – Thomelontle ya dithoto ho latela karolo ya 38(3)(a) e balwang mmoho le molao wa 38.03(b) ya Molao wa Bolaodi ba Meedi le tse Kenang le ho Tswa ka Naha wa Nomoro ya 91 wa 1964.

Ke mefuta efe ya dikgafa, dilevi le makgetho a ka lefsweng hodima dithoto tse tlisitsweng ka hare ho naha?

- Kgafa e tlwaelehileng ya bolaodi ba meedi
- Dikgafa tse itseng tsa dithoto tse Kenang le ho tswa ka Naha tsa mokgahlelo kapa mofuta o le mong tse entsweng mona lapeng
- Dikgafa tsa *Ad Valorem* tsa tse Kenang le ho tswa ka Naha hodima dithoto tse tlisitsweng ka hara naha tsa mokgahlelo kapa mofuta o le mong tse entsweng mona lapeng
- Dikgafa tse kgahlano le ho nyahlatswa ha dithoto
- Dikgafa tsa tshireletso
- Levi ya tikoloho
- Lekgetho la Boleng bo Ekeditsweng (VAT).

*Dikgafa tse kgahlano le ho nyahlatswa ha dithoto di ba hodima dithoto tseo ho nkuwang hore di nyahladitswe mona Afrika Borwa, le hodima dithoto tse tshereditsweng ka ditjhelete tse tswang ka ntle ho naha.

*Dikgafa tsa tshireletso tse bang hodima dithoto tseo ho tsona ho nang le ho nyoloha haholo ha ho tlišwa ha tsona naheng ho qetellang ho lemaditše di-indasteri tsa mona lapeng.

Ho bile ho na le Levi ya Thomelohare hodima dithoto tse itseng tse kang dithaere, mekotlana ya dipolasetiki, ditlhelobu le dino tse tswakere.

*Ho na le Levi ya Thomelontle ya Taemane e leshwang ke mongalaesense ho latela se ka hara Molao wa Thomelontle ya Taemane (Taolo) wa Nomoro ya 14 wa 2007, ho ipapisitse le mehato e itseng ya kimollo le ho se amehe ho ya ka moo ho hlalositsweng ka teng.

Dithoto tse sa dumellwang le tse thibetsweng

- SARS e phethahatsa dithibelo tse itseng boemong ba palo e itseng ya mafapha a mmuso, ditheo le meifo.
- Dithoto tse sa dumellwang di bolela hore ha di a dumellwa ho kena kapa ho tswa ka Afrika Borwa.
- Dithoto tse thibetsweng di dumelletswhe ho kena le ho tswa ka Afrika Borwa tlasa maemo a itseng feela, mohlala: ho hlokeha phemiti kapa setifikeiti.

Ho fumana lenane lena la "Prohibited and restricted goods SC-CC-32", etela leqephe la Bolaodi ba Meedi websaeteng ya SARS e leng www.sars.gov.za.

Hlokomela: Bahwebi le baeti ba tlameha ho hlokomela Molao wa Dithoto tsa Mokokotelo wa nomoro ya 37 wa 1997, o bolelang hore dithoto tsa moetso o tlase kapa tse rekiswang ka tlasa lebitso le leng, ntle le tumello ya monga lebitso leo, seo ke phoso e ka bakang hore ho nkuwe mehato ya molao kgahlano le ya tla beng a entse phoso eo.

Dithibelo tsa tjelele

- Moeti o dumelletswhe ho tsebahatsa le ho ba le tjelele ya ho fihla ho R25 000 / tjelele ya matjhabeng, ho sa natswe hore o tswa kapa o kena ka naha.
- Moeti o tla tsebahatsa hore na ho yena o na le tjelele efe kapa efe ya pampiri, kgauta, disekhuriti kapa tjelele ya matjhabeng na, mme a hlalise tjelele efe kapa efe ya pampiri, kgauta, disekhuriti kapa tjelele ya matjhabeng eo a nang le yona
- Tjelele ya pampiri ya Afrika Borwa ha e na moedi ebang moeti a leba / a tswa naheng e ka hara Sebaka se sebedisang Tjelele e Tshwanang (CMA)
- Baeti ba eletswa ho ikopanya le Banka ya Risepe ya Afrika Borwa ho fumana tumello pele ba tsamaya ka tjelele ho tswa ka meedi ya Afrika Borwa
- Le ha hantlente ho se moedi wa molao o mabapi le bokaalo ba tjelele eo o ka e nkang sefofaneng, ebang o eta matjhabeng o tlameha ho tsebahatsa bokaalo bo fetang \$10,000 foromong ya hao ya bolaodi ba meedi, mme o tlameha ho ba malala-a-laotswe ho hlongwa dipotso ke ba bolaodi ba meedi kapa ba molao hore o ba hlalose tse bokaalo bona boo o nang le bona.

Ho etsahalang ebang ke sa ikobele dithoko tsa bolaodi ba meedi?

SARS e tsitlallela ho ruta le ho tsebisahwebi le baeti ka boitlamo ba bona ba lekgetho/kgafa ka tshebediso ya matjha e fapaneng ho netefatsa hore merero ya hao ya lekgetho e feela e tsamaya ka nepo. Bahwebi ba fumanwang ba sa ikobele ba tla angwa ke Diphelelo tsa Dikotlo tsa Molao wa Bolaodi ba Meedi le tse Kenang le ho Tswa ka Naha wa Nomoro ya 91 wa 1964, o akaretsang kotlo kapa botjhotjhisi ba bonokwane.

Hlokomela: Ebang o qala kgwebo e ntjha, o hloka ho ngodisa khampani ena ya hao le Khomeshene ya Dikhampani le Thepa ya Boinahanelo (CIPC) eo pejana e neng e bitswa CIPRO ho www.cipc.org.za mme hanghang SARS e tla o neha nomoro ya referense ya Lekgetho la Leken o la Kgwebo (CIT). Moemedi wa khampani jwale o tlameha ho e ngodisa ho SARS eFiling ho ntjhafatsa lesedi le ho etsa ditranseskhene tsa elektronike ha bonolo le SARS.

DISCLAIMER: The information contained in this leaflet is intended as guidance only and is not considered to be a legal reference, nor is it a binding ruling. The information does not take the place of legislation and readers who are in doubt regarding any aspect of the information displayed in the leaflet should refer to the relevant legislation, or seek a formal opinion from a suitably qualified individual.

Ho fumana lesedi le fetang lena o ka-

- Etela leqephe la Bolaodi ba Meedi le Taolo ya tse Kenang le ho Tswa ka Naha websaeteng ya SARS e leng www.sars.gov.za.
- Letsetsa SARS Contact Centre
 - Ebang o letsa mona naheng, letsetsa 0800 00 7277 (o kgethe boikgethelo ba 4)
 - Ebang o letsa matjhabeng, letsetsa +27 11 602 2093 (pakeng tsa 8am le 4pm feela ho ya ka dinako tsa Afrika Borwa).